

Осадчук Т.В.

ст. гр. ФФ-32

Науковий керівник: к.е.н., доцент Іванечко Н. Р.

Тернопільський національний економічний університет

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АЗС У РЕЖИМІ САМООБСЛУГОВУВАННЯ

Україна, як і інші країни докладає зусилля для уникнення поширення коронавірусу. Люди продовжують працювати і, щоб уникнути скупчення, більшість працівників використовують особистий транспорт, що зумовлює скупчення людей на АЗС.

Головною проблемою при цьому є те, що працівники заправок контактують із клієнтами. Тому, зважаючи на карантин, слід шукати шляхи удосконалення роботи АЗС, тобто, планувати роботу заправок так, щоби клієнт міг обійтися без допомоги молодшого чи старшого оператора, а також продавця у торговому закладі біля АЗС.

Розвиток цифрових технологій сприяв утворенню безконтактних умов праці [1]. Зазначимо, що у Європі та Україні вже побудовані заправні станції, які працюють у режимі самообслуговування. Вперше такі заправки були введені в експлуатацію 15 років тому у Фінляндії. У процесі удосконалення в деяких країнах для покращення роботи таких заправок почали застосовувати роботів, що перешкоджає забрудненню довколишнього середовища [2]. Сьогодні АЗС у режимі самообслуговування працюють у Німеччині, Фінляндії, Данії, Італії, Іспанії, Польщі та Франції. В Україні також все частіше надають перевагу такому типу заправок. АЗС у режимі самообслуговування уже працюють у Вінниці, Львові, Києві, Харкові, Дніпропетровську, Одесі, Донецьку, Запоріжжі, Полтаві, Івано-Франківську, Кривому Розі та Миколаєві [3]. На такий вибір впливають позитивні та негативні чинники.

Позитивними чинниками такої АЗС можна назвати:

- паливо можна придбати і за готівку, і за безготівковим розрахунком;
- вартість палива є нижчою, адже до витрат не входить оплата праці персоналу;
- при оплаті карткою постійні користувачі можуть отримати знижку;
- між покупцями є дистанція, оскільки на АЗС може бути чотири колони для роздачі палива і два термінали для його оплати;
- черг у касі відсутні.

Варто звернути увагу і на недоліки, зокрема:

- істотне значення при оплаті надається готівці, бо банкомат не приймає мокрих та пом'ятих купюр;
- при покупці палива на АЗС із самообслуговуванням слід мати купюри меншого номіналу, бо термінал не видає решти, а розміняти великі банкноти ніде;

- опитування водіїв засвідчило низький рівень досвіду експлуатації терміналів у режимі самообслуговування.

Варто зауважити, що у період карантинних заходів експлуатація АЗС у режимі самообслуговування є найвигіднішою.

На відміну від магазинів із продовольчими продуктами при АЗС, було би доречним розміщення магазинів «Amazon Go» – повністю автоматизованих магазинів без касирів та черг. У них не потрібно використовувати корзинку, адже покупець може одразу класти товар до своєї сумки. Щоби відвідати такий магазин, слід просто включити додаток «Amazon» та відсканувати QR-код при вході до магазину. Для підрахунку суми до оплати у магазині встановлено камери, тобто, використовують комп'ютерний огляд і технології машинного навчання. У разі повернення товару з віртуального чеку автоматично викреслюється його вартість. На виході система фіксує усі придбані товари й зписує їхню вартість з рахунку покупця [4]. Такі магазини стають популярними у всіх куточках світу.

Вважаємо, що Україні необхідно перейняти досвід європейських країн для покращення обслуговування споживачів. Доречно періодично проводити діагностику роботи АЗС у режимі самообслуговування. Обов'язковою має бути наявність антисептику при вході, щоби відвідувачі бути впевнені у чистоті закладу. Варто запрограмувати міні-інструкцію в терміналі самообслуговування з продажу палива на АЗС, щоби покращити рівень експлуатації терміналів у режимі самообслуговування. Вагомий вплив на обсяги реалізації паливо-мастильних матеріалів має місце розташування АЗС, адже від того, де розташована станція, залежить попит на паливо. Так, якщо АЗС розташована на дорозі міжобласного значення, існує більша ймовірність привабити покупців. Буде доречним провести рекламу в інтернеті, розмістити яскраву вивіску, зацікавити клієнтів знижками. Проте, найбільш вагомим аргументом на АЗС є якість самого палива, адже чим вищим є октанове число, тим вищою є якість палива й більшим коефіцієнт його корисної дії.

Список використаних джерел

1. Іванечко Н., Процишин Ю., Никитишин Т. Цифрові технології в роздрібній торгівлі: зарубіжний та Український досвід. Food Industry Economics. 2020. №12(1). С. 77-85. URL : <https://doi.org/10.15673/fie.v12i1.1671>
2. Автоматизована заправка - мінімізує втрату ... URL : https://www.youtube.com/watch?v=P_3S9K8W1j8
3. Система самообслуговування клієнтів на безоператорном АЗС. URL : <http://asupro.com/automation/oilbase/system-self-service-customers.html>
4. Як працює Amazon Go – перший супермаркет без касирів та черг. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=2E7JZxV51eI>